herpy

DRZEWOŁAZY

Three-striped Poison Frog

Ameerega trivittata

Ameerega trivittata to duży, aktywny w dzień drzewołaz o długości 4-6 cm, zamieszkujący dno lasu w Amazonii. Jest czarny z dwoma jasnozielonymi pasami wzdłuż boków, a samiec często przenosi na grzbiecie do wody 15-30 kijanek naraz. Ta żaba wymaga przestronniejszego terrarium niż małe drzewołazy.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Epipedobates trivittatus; Dendrobates trivittatus; Phobobates trivittatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**4-6 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**70 × 50 × 50 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**23-25 °C**
Temperatura w nocy	**19-22 °C**
Wilgotność	**70-100%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 1-2 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Dojrzałość płciowa	**12-24 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**15-40**
Czas do wyklucia	**15-22 dni**
Okres larwalny	**40-90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Pilnuje jaj i nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ameerega trivittata należy do dużych drzewołazów. Samiec osiąga około 4 cm, a samica do 6 cm, mierząc od pyska do kloaki. Grzbiet i boki są czarne, brzuch jest czarny z niebieskawym połyskiem w tylnej części, a kończyny są żółtozielone lub jasnobrązowe. Od pyska w stronę tylnych nóg biegną dwa żółtozielone pasy boczne. Barwa pasów różni się w zależności od stanowiska: najczęściej są zielone, ale spotyka się też osobniki żółte i pomarańczowe. Skóra na grzbiecie jest drobno ziarnista, boki i brzuch są gładkie, a palce nie mają błony pławnej.

Gatunek opisał Johann Baptist von Spix w 1824 roku i od tego czasu był zaliczany do rodzajów *Epipedobates*, *Dendrobates* i *Phobobates*, zanim trafił do rodzaju *Ameerega*.

Drzewołazy nie wytwarzają same swoich toksyn, lecz pobierają alkaloidy z mrówek i innych drobnych bezkręgowców, którymi żywią się w naturze. U dzikich *A. trivittata* z kilku populacji stwierdzono w skórze alkaloidy z grupy dekahydrochinolin. Siła tej trucizny dla człowieka nie została udokumentowana, dlatego dzikie osobniki uważa się jedynie za słabo toksyczne. Zwierzęta wychowane na owadach karmowych, takich jak muszki owocowe i skoczogonki, nie mają toksyn i uważa się je za nieszkodliwe. Mimo to myj ręce przed kontaktem i po nim i nie dotykaj żab bez potrzeby, ponieważ ich skóra jest delikatna.

Długość życia i wielkość zniesienia w niewoli nie zostały udokumentowane dla samego gatunku. Długość życia przyjęto na podstawie drzewołazów ogólnie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

Występowanie i środowisko

Ameerega trivittata występuje w północnej i zachodniej Amazonii oraz na przyległych nizinach: w północnej Brazylii, wschodnim Peru, Boliwii (m.in. w departamencie Pando), południowej Kolumbii (Putumayo i Amazonas), Wenezueli (stan Bolívar), Gujanie i Surinamie. Gatunek prawdopodobnie występuje też w Ekwadorze i Gujanie Francuskiej, ale nie zostało to potwierdzone, dlatego tych dwóch krajów nie uwzględniono na mapie.

Żaba żyje na nizinach od około 40 m do 500-600 m n.p.m. Gatunek uznano za niezagrożony, ale lokalnie zagrożeniem jest wylesianie.

> **Naturalny zasięg:** Boliwia, Brazylia, Kolumbia, Gujana, Peru, Surinam i Wenezuela.

ŚRODOWISKO

Ameerega trivittata żyje na dnie pierwotnych i wtórnych nizinnych lasów deszczowych, w warstwie liści i w pobliżu małych zbiorników wodnych. Spotyka się ją także przy okresowych słodkowodnych mokradłach i na skrajach lasu, gdzie w porze deszczowej stoi woda. Żaba jest aktywna w dzień i przebywa głównie na ziemi, ale samce wspinają się na podwyższenia, by nawoływać, a gatunek można zobaczyć do 1 m nad ziemią w bromeliach i na drzewach.

W naturze rok dzieli się na porę deszczową i okres suchszy. W porze deszczowej samce zajmują i bronią niewielkich terytoriów i wtedy odbywają się gody. Samice nie są terytorialne. Jaja składane są w ściółce w porze deszczowej, a samiec przenosi kijanki do wody, która może się znajdować kilkaset metrów od jego terytorium. Podstawowym pokarmem są mrówki, których na dnie lasu jest pod dostatkiem.

Temperatura i wilgotność w lesie są wysokie i stabilne przez cały rok. Nie udokumentowano, jak chłodne są noce na poszczególnych stanowiskach.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Terrarium o wymiarach co najmniej 70 × 50 × 50 cm (długość, szerokość, wysokość) wystarczy dla dwóch dorosłych *Ameerega trivittata*. Gatunek jest duży i aktywny, samiec potrzebuje miejsca na rewir, a żaba chętnie się wspina, więc zapewnij jej gałęzie i podwyższone miejsca do siedzenia. Im większe, tym lepiej, zwłaszcza jeśli zwierzęta mają się rozmnażać. Zalecany jest system zraszania i zamgławiacz. Szkło utrzymuje wilgoć i daje dobrą widoczność, ale pokrywa musi mieć duże powierzchnie wentylacyjne z siatką, żeby powietrze nie stało w miejscu.

Podłoże urządza się bioaktywnie: na dole warstwa drenażowa z keramzytu lub żwiru, siatka jako warstwa oddzielająca, a nad nią wilgotna ziemia roślinna, np. mieszanka włókna kokosowego, kory storczykowej i torfowca. Na wierzch połóż grubą warstwę liści. Warstwa liści to naturalne środowisko żaby, utrzymuje wilgoć i daje kryjówki. Dodaj skoczogonki i równonogi, które zjadają resztki i są jednocześnie dodatkowym pokarmem.

Urządź terrarium bromeliami, paprociami, mchem, korzeniami i korą korkową, tak by było dużo kryjówek, a linie widzenia były przerwane. Zmniejsza to konflikty między zwierzętami. Młode można trzymać razem w grupie, dopóki starcza miejsca. Często czyść miskę z wodą i usuwaj martwe liście oraz pleśń.

TEMPERATURA

Temperaturę w dzień utrzymuje się na poziomie 23-25 °C, a w nocy obniża o 3-4 °C, do około 19-22 °C. Wahania w ciągu roku powinny być niewielkie, 1-2 °C. Żaby są wrażliwe na ciepło: temperatury powyżej około 29 °C są niebezpieczne, a stabilna temperatura jest ważniejsza niż dokładna wartość.

Ustaw terrarium tak, by nie stało w bezpośrednim słońcu, i użyj termostatu, jeśli w pomieszczeniu jest za chłodno. Jeśli latem nie da się utrzymać temperatury w terrarium poniżej 26 °C, trzeba je przenieść do chłodniejszego pomieszczenia. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym umieszczonym nisko w terrarium.

Gatunek nie ma w niewoli okresu spoczynku zimowego. Wiele drzewołazów przechodzi krótki, suchszy okres z rzadszym zraszaniem, który pobudza rozród; zob. część o godach.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 80-90 % przez większość dnia, blisko 100 % rano i wieczorem, a w środku dnia może spaść do około 70 %. Dłuższy czas poniżej 70 % jest niebezpieczny, zwłaszcza jeśli żaba nie ma dostępu do wody. Zraszaj wodą z odwróconej osmozy lub deszczówką dwa-trzy razy dziennie przez 10-20 sekund albo użyj zamgławiacza lub systemu zraszania z timerem. Ostatnie zraszanie wieczorem pobudza ukryte owady karmowe do ruchu, dzięki czemu żaby je znajdują.

Zapewnij ruch powietrza dzięki dobrej wentylacji, żeby nie pojawiała się pleśń ani zastoje powietrza. Gdy jest za sucho, żaby chowają się w kryjówkach, a ich skóra wysycha. W ciągu kilku dni może to być niebezpieczne.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Wystarczy płaska miska z 1-2 cm wody. Miska musi być na tyle płytka, by młode mogły z niej wyjść, i mieć przy brzegu kamienie lub mech. Miskę i wodę wymienia się często, a miskę myje gorącą wodą bez mydła.

Używaj wody z odwróconej osmozy, deszczówki lub odchlorowanej wody z kranu. Płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę, więc unikaj w terrarium mydła, środków czyszczących i chloru. Miska z wodą jest ważna, jeśli chcesz uzyskać potomstwo, i daje dodatkowe zabezpieczenie, gdy spadnie wilgotność. Unikaj wodospadów z pompą, które mogą zawieść i zanieczyścić wodę.

OŚWIETLENIE I UVB

Nie udokumentowano, by UVB było konieczne dla drzewołazów ogólnie, a dla tego konkretnego gatunku brak jest informacji. Słabe oświetlenie UVB (strefa Fergusona 1) jest opcjonalne. Najważniejsze jest oświetlenie LED o spektrum odpowiednim dla roślin przez 10-12 godzin dziennie.

Zapewnij żabom cień i kryjówki, by mogły schronić się przed światłem, jeśli zechcą. Wybierz oświetlenie, które nie nagrzewa terrarium w znaczącym stopniu.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dieta składa się z małych żywych stawonogów. W naturze są to głównie mrówki, ale w niewoli stosuje się nielotne muszki owocowe (*Drosophila melanogaster* i *D. hydei*), skoczogonki, małe równonogi, przesiany „łąkowy plankton” i od czasu do czasu świeżo wyklute świerszcze. Skoczogonki i równonogi w terrarium sprawiają, że żaby stale mają na co polować. Ponieważ gatunek jest duży, dorosłe osobniki mogą zjadać *D. hydei* i małe świerszcze.

Młode karmi się codziennie, dorosłe trzy-cztery razy w tygodniu, podając 20-50 muszek na żabę, zależnie od wielkości i apetytu. Przy każdym karmieniu oprósz pokarm preparatem wapniowym z D3, a raz-dwa razy w tygodniu preparatem multiwitaminowym. Zmieniaj suplementy, by nie było ich ani za mało, ani za dużo. Niech żaby decydują: resztki świadczą o zbyt dużej ilości pokarmu, a zachłanne polowanie to dobry znak.

Muszki owocowe łatwo hodować samodzielnie w kulturach na pożywce. Zakładaj nowe kultury, zanim stare się wyczerpią.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Samce głośno nawołują i bronią niewielkich terytoriów, a samice są spokojne. Nie udokumentowano, jak gatunek zachowuje się w grupach w niewoli, dlatego najbezpieczniejsze jest trzymanie par. Młode można trzymać razem do osiągnięcia dojrzałości płciowej, potem mogą pojawić się konflikty, zwłaszcza jeśli są dwa samce.

Drzewołazów w miarę możliwości nie należy brać do ręki: skóra jest cienka i delikatna, a stres je osłabia. Podczas sprzątania przenoś zwierzęta za pomocą zwilżonego, czystego pojemnika i myj ręce przed i po. Nigdy nie mieszaj gatunków ani odmian, ponieważ może to rozprzestrzeniać choroby i powodować stres.

A. trivittata jest aktywny w dzień i dobrze widoczny. W naturze samce przenoszą kijanki kilkaset metrów od swojego terytorium i trafiają z powrotem, nawet gdy zostaną przeniesione w zupełnie nieznane miejsca, więc gatunek ma dobrą orientację w terenie. Przemawia to za przestronnym, urozmaiconym terrarium.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samica jest większa i pełniejsza. Samce głośno nawołują i bronią niewielkiego terytorium, i to jest najpewniejsza oznaka. Płeć można określić dopiero, gdy zwierzęta zbliżają się do dojrzałości płciowej. W niewoli dojrzałość płciową osiągają po roku-dwóch latach. Trzymaj cztery-pięć młodych, by z dużym prawdopodobieństwem była wśród nich para.

Postępowanie przyjęto na podstawie drzewołazów ogólnie: lepiej samodzielnie wychować zwierzęta niż kupować dorosłe o określonej płci, bo wtedy masz czas, by je poznać i zapewnić im dobre odżywienie.

GODY I KOPULACJA

Gody odbywają się w porze deszczowej, gdy samiec nawołuje ze swojego terytorium i wabi do niego samicę. Aby naśladować naturę, możesz przez kilka tygodni ograniczyć zraszanie i karmienie: wilgotność może spaść do około 70 %, ale żaby muszą zawsze mieć dostęp do wody, a ilość pokarmu zmniejsza się o połowę. Potem wracasz do normalnego zraszania, co często wywołuje składanie jaj. Przerwa daje samicy czas na zgromadzenie zapasów tłuszczu i może skutkować większymi zniesieniami i zdrowszym potomstwem.

Zrób przerwę, jeśli samica wydaje się wyczerpana: odsadź samca na kilka miesięcy. Ani okres suszy, ani przerwa nie zostały udokumentowane dla samego gatunku; postępowanie przyjęto na podstawie drzewołazów ogólnie.

JAJA I KIJANKI

Jaja składane są w ściółce na ziemi pod liśćmi i w małych kryjówkach, a w terrarium jako miejsce składania jaj może posłużyć pojemnik po filmie fotograficznym lub szalka Petriego pod łupiną kokosa. Zniesienie liczy 15-40 jaj, a samiec przenosi 15-32 kijanki naraz, średnio 22.

Samiec opiekuje się jajami do wyklucia po około 15-22 dniach. Następnie przenosi kijanki na grzbiecie do wody: w naturze do stojących kałuż w częściowo wyschniętym strumieniu lub na zalanej łące na skraju lasu, czasem kilkaset metrów dalej. Kijanki są wszystkożerne, a w naturze w jednej kałuży może ich być kilkaset. Nie udokumentowano, ile można trzymać razem w niewoli. Najostrożniej jest przenieść je do małych pojemników z czystą, miękką wodą, pojedynczo lub po kilka, i podawać im drobny pokarm roślinny i glony. Regularnie podmieniaj część wody i utrzymuj ją w temperaturze pokojowej.

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po około 15-22 dniach. Kijanki potrzebują w niewoli 40-90 dni do metamorfozy, a czas ten zależy od temperatury i pokarmu. W naturze trwa to 41-54 dni.

Gdy pojawią się przednie kończyny, poziom wody utrzymuje się niski i zapewnia łatwy dostęp do lądu oraz wilgotnych kryjówek, żeby małe żabki się nie utopiły. Gdy ogon się wchłonie, przeobrażone młode przenosi się do wilgotnego terrarium bez głębokiej wody.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode karmi się najmniejszymi owadami karmowymi, takimi jak muszki owocowe *D. melanogaster* i skoczogonki, a później *D. hydei*. Wielkość pierwszego pokarmu nie została udokumentowana dla gatunku. Karm je codziennie i oprószaj pokarm wapniem i witaminami. Utrzymuj wysoką wilgotność i zapewnij im dużo liści i małych kryjówek. Tempo wzrostu nie zostało udokumentowane dla gatunku, ale młode rosną szybko i osiągają dojrzałość płciową po roku-dwóch latach.

Młode można trzymać razem w grupie, dopóki starcza miejsca i pokarmu. Gdy zbliżają się do dojrzałości płciowej, rozdziel je na pary.

Zdrowie i częste błędy

Drzewołazy są odporne, gdy warunki są stabilne, ale pewne błędy się powtarzają:

- Wysuszenie: zbyt niska wilgotność powoduje spłaszczony wygląd, apatię i suchą skórę. Natychmiast podnieś wilgotność i zrosz terrarium.
- Przegrzanie: temperatury powyżej około 29 °C są niebezpieczne. Przenieś terrarium lub je schłodź.
- Niedobory: za mało wapnia, D3 lub witamin powoduje zdeformowane kości i słabe zwierzęta. Stosuj suplementy przy każdym karmieniu.
- Pasożyty i grzyby: jeśli żaba traci na wadze mimo dobrego apetytu albo na skórze pojawiają się obrzęki, zaczerwienienia lub rany, trzeba ją zabrać do weterynarza znającego się na płazach.
- Zła higiena: regularnie czyść miskę z wodą i usuwaj pleśń, a nowe zwierzęta trzymaj na kwarantannie, zanim dołączą do pozostałych.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.